

Nr 106.

Godkänd av första kammaren den 23 mars 1926.

Godkänd av andra kammaren den 23 mars 1926.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till kraftledningslånefonden m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 57.)

Till Konungen.

Uti den till riksdagen den 7 januari 1926 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1926—1927 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen under rubrik: »Utgifter för kapitalökning, bil. 4» fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att under 1926 lån ur kraftledningslånefonden må beviljas till ett belopp av högst 2,500,000 kronor, *dels* såsom kapitalökning för samma fond anvisa för budgetåret 1926—1927 ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor, *dels ock* medgiva, att Eders Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium och lantbruksstyrelsen gemensamt att på ansökning i varje särskilt fall besluta, att nu gällande bestämmelser i fråga om annuitetens beräkning vid återbetalning av lån från kraftledningslånefonden må tillämpas jämväl å före den 1 juli 1923 beviljat sådant lån.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehått två likalydande motioner (I:16 och II:29), däri hemställts, att riksdagen måtte i och för understödjande av Ölands elektrifiering bevilja *dels* ett anslag å 240,000 kronor för tecknande av stamaktier i ett aktiebolag, bildat att förse Öland med elektrisk kraft enligt därför upprättad plan, *dels* ett anslag å 300,000 kronor till kapitalökning av kraftledningslånefonden i och för tillhållande åt bolaget av lån till högst motsvarande belopp ur denna fond för utbyggande av nu planerat bygdenät å Öland.

Beträffande till en början Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen funnit sig böra såsom kapitalökning för kraftledningslånefonden för budgetåret 1926—1927 anvisa det begärda beloppet 1,500,000 kronor. Ej heller har riksdagen funnit anledning till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t i övrigt under denna punkt föreslagit.

I avseende därefter den motionsvis väckta frågan om anslag för Ölands elektrifiering får riksdagen anföra följande.

Såsom i motionerna närmare belyses, hava på senare tid pågått vissa tämligen omfattande utredningar rörande Ölands förseende med elektrisk kraft. Sålunda hava övervägts möjligheterna för anläggning av en kraftcentral på ön med torv eller skiffer som bränsle. Förutsättningarna för en elektrifiering medelst dieselmotorcentraler hava också undersökts. Utredningarna hava emellertid givit till slutligt resultat att den gynnsammaste lösningen är en överföring av den erforderliga energien från fastlandet medelst en under Kalmarsund förlagd sjökabel. Ett preliminärt avtal om energileverans har också uppgjorts med Finsjö kraftaktiebolag.

Redan år 1919 gjorde Kalmar läns elektricitetsförening framställning om statsbidrag för ändamålet. Samtliga i ärendet hörda myndigheter hava ställt sig välvilliga till ifrågavarade framställning. Enligt vad i årets statsverksproposition meddelas (tionde huvudtiteln, sid. 233), har emellertid frågan med hänsyn till rådande statsekonomiska läge befunnits icke nu böra upptagas till avgörande.

För egen del vill riksdagen erinra, hurusom en elektrifiering av Öland anses utgöra en av förutsättningarna, för att befolkningen därstädes skall kunna förhjälpas ur det ekonomiskt svaga läge och den efterblivenhet, vari densamma, trots öns naturliga utvecklingsmöjligheter, för närvarande befinner sig.

Av de verkställda utredningarna framgår, att en elektrifiering av ön måste ur ekonomisk synpunkt anses fullt genomförbar. Sålunda har av elektrifieringskommittén vitsordats, att, om anslutningen å Öland till ett blivande kraftledningsnät erhöles samma omfattning, som redan under de första åren efter distributionens igångsättning är vanlig inom vattenfallsstyrelsens avsättningsområden, kostnaderna för elektrisk energi och distributionsnät icke skulle bliva ogynnsammare än de motsvarande kostnader, vilka å fastlandet anses som normala.

Redan med hänsyn till nu angivna omständigheter torde få anses önskvärt, att en elektrifiering av Öland inom den närmaste tiden kan åstadkommas. Såväl öbefolkningens svaga ekonomiska bärkraft som ock framför allt öns avskilda läge torde dock göra det motiverat, att statens medverkan härvidlag lämnas i större omfattning än som i allmänhet plägar ske. Närmast gäller detta åstadkommandet av kabelanläggningen till ön.

Kommerskollegium och lantbruksstyrelsen hava i ett den 31 oktober 1925 gemensamt avgivet utlåtande tillstyrkt, att statsunderstöd i detta fall måtte beredas i form av dels ett lån från kraftledningslånefonden å ett belopp av 300,000 kronor, dels ock aktieteckning av staten i ett för ändamålet bildat bolag med 240,000 kronor, varav ett belopp av 180,000 kronor skulle motsvara kostnaderna för själva kabelanläggningen och 60,000 kronor ställas till förfogande för att möjliggöra förräntning i vanlig ordning av det sålunda utlämnade kraftledningslånet under själva startåren. Detta

förslag innebär alltså att, jämte det lån i vanlig ordning skulle beviljas, icke blott kostnaderna för själva kabeln skulle bestridas av staten utan ock viss subvention därutöver lämnas. Om än av förhållandena kan vara påkallat, att lån från kraftledningslånefonden beredes med sålunda angivet belopp och även om vissa billighetsskäl tala för att staten bekostar själva kabelanläggningen, måste dock riksdagen på frågans nuvarande stadium finna tveksamt, huruvida statsunderstöd bör lämnas i så stor utsträckning, som i förslaget förutsättes. Hithörande spörsmål torde böra göras till föremål för närmare undersökning, varvid vattenfallsstyrelsens medverkan lärer böra tagas i anspråk.

Med fasthållande alltså å ena sidan att statens särskilda mellankomst torde påkallas för genomförande av en elektrifiering av Öland, men å andra sidan att blivande statsunderstöd — i den mån detta skall utgå i annan ordning än som i allmänhet gäller för lån från kraftledningslånefonden — endast kan påräknas i viss begränsad omfattning, anser riksdagen att frågan bör göras till föremål för ytterligare utredning. Önskligt synes riksdagen härvid vara, att erforderliga undersökningar och förhandlingar så bedrivs, att förslag i ämnet kan föreläggas nästkommande års riksdag.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anfört, får riksdagen ej mindre anmäla, att riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag *dels* medgivit, att under 1926 lån ur kraftledningslånefonden må beviljas till ett belopp av högst 2,500,000 kronor, *dels* såsom kapitalökning för samma fond anvisat för budgetåret 1926—1927 ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor, att utgå av lånemedel, *dels ock* medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium och lantbruksstyrelsen gemensamt att på ansökning i varje särskilt fall besluta, att nu gällande bestämmelser i fråga om annuitetens beräkning vid återbetalning av lån från kraftledningslånefonden må tillämpas jämväl å före den 1 juli 1923 beviljat sådant lån;

än även i anledning av de i ämnet väckta motionerna (I: 16 och II: 29) anhålla om utredning rörande åstadkommande genom statens medverkan av en elektrifiering av Öland samt om framläggande för riksdagen av det förslag i ämnet, som härav kan föranledas.

Stockholm den 23 mars 1926.

Med undersåtlig vördnad.